

Axel Sørensen: Jeg skal ikke gøre forsøg på at forlænge denne debat, eftersom det radikale venstre i lighed med de andre partier, bortset fra socialistisk folkeparti, kunne tiltræde rapsordningen ved første behandling. Da de foreliggende ændringsforslag, som er stillet af landbrugsministeren, klart tydeliggør det, man har drøftet i udvalget, skal jeg på mit partis vegne anbefale ændringsforslagene.

Morten Lange: Det er som bekendt nyttigt at have en udvalgsbehandling af lovforslag, idet det giver betydelige muligheder for at studere deres anatomi. Det spørgsmål, som først måtte tages op, var, om den rapspris, som fremkom på grundlag af lovforslaget, var rimelig. Vi har fået materiale, der belyser dette nogenlunde godt, men for mig er det stadig væk noget uklart, om det kan betale sig at dyrke raps her i landet, eller om man hellere skulle stimulere forskellige andre afgrøder i stedet for at komme ind på disse mystiske former for subventionering af rapsdyrkning, som måske hellere skulle have været udryddet, som den var det før 1939. Det er som sagt ikke blevet klart, og det bliver det naturligvis slet ikke, hvis vi bliver ved med at give betydelige tilskud til rapsdyrkingen.

Udvalgsbehandlingen har imidlertid vist anderledes interessante sager end dette. Når dette lovforslag engang — desværre — bliver vedtaget, vil jeg tro, at landets margarinespisere alle vil have en fornemmelse af, at nu er der kommet en masse rapsolie i deres margarine, og at dansk raps duer ikke til fremstilling af margarine. Derfor bliver det måske nødvendigt at gøre det klart, at rapsen, så vidt jeg har forstået, for længst er solgt og således ikke vil komme i margarinen.

Det rejser i virkeligheden et andet spørgsmål med betydelig kraft: hvorfor i alverdens riger og lande kan vi ikke, når rapsen er solgt, klare os med den meget enklere proces, at staten, hvis det endelig er et led i det forlig, der er indgået, betaler den difference, som dyrkerne mener de har ret til, i stedet for at gå den dyre og besværlige vej om ad margarinefabrikkerne, som derefter skal have lov til at sætte margarineprisen i vejret med 10 øre pr.

kg, altså en beskatning, som vender den allertungeste ende nedad? Jeg forstår levende, at den socialdemokratiske ordfører var lidet begejstret netop for denne side af sagen. Det er åbenbart det, som er hensigten. Det er ikke blot hensigten at skaffe rapsdyrkerne et ekstra tilskud, det er også hensigten på denne måde at forhøje margarineprisen for, som det blev sagt, at gøre afstanden mellem margarinepris og smørpris ringere. Nu er jeg af den opfattelse, at forskellen i forvejen er så betydelig, så jeg tror ikke, at der bliver købt 1 kg smør mere i anledning af denne forskelsudjævning. Jeg tror derfor, at argumentet er inderlig falsk, men jeg synes under alle omstændigheder, at det er lidt for hårdt, at man byder den del af befolkningen, som er hovedforbrugere af margarine, at betale en ekstra pris for margarinen, samtidig med at man betaler en ekstra høj hjemmemarkedspris for smør og til lige skal bære al det bureaukrati, denne rapsordning medfører.

Jeg synes, det ville være overordentlig glædeligt, om man fik undersøgt denne sag lidt nærmere mellem anden og tredje behandling, således at vi kunne slippe for alt dette roderi. Jeg vil ikke tilsige velvillig behandling, selv om vi skulle få et forslag, som kun bestod i, at rapsdyrkerne skulle have tilskud, men det var dog værd at overveje. Så længe vi skal køre denne besværlige omvej, kan jeg imidlertid ikke se at det er en rimelig lovgivning; tværtimod vil den komme til at stå som et eksempel på, hvor urimeligt man kan lovgive i Danmark, hvor mange anstrengelser man gør sig for at gøre lovgivningen indviklet, og hvor tvivlsomme veje man kan gå for at nå resultatet: en indirekte beskatning af de fæleste.

Mose Hansen: På mit partis vegne skal jeg give tilslutning til de af udvalget tiltrådte ændringsforslag til § 3 og § 5.

Det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen var inde på forskellige landbrugsbetragtninger og har fået svar af de ærede ordførere for venstre og det konservative folkeparti. Det, jeg særlig hæftede mig ved, var, at det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen ønskede stærkere indseende med, til hvilke